

ปัจจัยครอบครัวที่มีผลต่อการใช้ยาเสพติดของวัยรุ่นชาย
ในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนแห่งหนึ่ง
**Family Factors Influencing Substance Abuse in
Male Adolescents at a Juvenile Vocational Training Centre**

วารภรณ์ มั่งคั่ง*, จินตนา วัชรสินธุ์**, วรณีย์ เตียววิศเรศ**

*พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาการพยาบาลเวชปฏิบัติครอบครัว) คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

**คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

Waraporn Mungkung*, Chintana Wacharasin**, Wannee Deoisres**

*Master of Nursing Science (Family Nursing Practitioner Major), Faculty of Nursing, Burapha University

**Faculty of Nursing, Burapha University

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาอิทธิพลของปัจจัยครอบครัวต่อการใช้ยาเสพติดของวัยรุ่นชายในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนแห่งหนึ่งในจังหวัดชลบุรี กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย วัยรุ่นชาย อายุระหว่าง 15 - 19 ปี ที่มีประวัติการใช้ยาเสพติดที่อยู่ในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนจำนวน 124 คน กลุ่มตัวอย่างได้รับการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย แบบบันทึกข้อมูลทั่วไป แบบแบบสอบถามเกี่ยวกับการทำหน้าที่ของครอบครัว ความสัมพันธ์ในครอบครัว รูปแบบการอบรมการเลี้ยงดูของครอบครัว ความขัดแย้งในครอบครัว และการใช้ยาเสพติด เก็บข้อมูลโดยให้กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามด้วยตนเอง วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพรรณนา และสถิติถดถอยพหุคูณ

ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างเริ่มใช้ยาเสพติดอายุ 15 ปี มากที่สุด ร้อยละ 41.90 รองลงมาอายุ 14 ปี ร้อยละ 25.00 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ใช้ยาบ้า ร้อยละ 86.30 รองลงมา คือ ยาไอซ์ ร้อยละ 63.7 ส่วนใหญ่ใช้ยาเสพติดมากกว่า 1 ชนิด ร้อยละ 73.39 สาเหตุของการใช้ ยาเสพติด คือ อยากลอง ร้อยละ 77.40 เพื่อนชักชวน ร้อยละ 54.80 ปัจจัยความขัดแย้งในครอบครัว มีอิทธิพลและสามารถร่วมกันทำนายการใช้ยาเสพติดของวัยรุ่นชายในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน ได้ร้อยละ 13.30 ($p < .05$) ดังนั้นบุคลากรทางสุขภาพที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมสุขภาพของวัยรุ่นชายควรตระหนักถึงการประเมินประเด็นความขัดแย้งในครอบครัว และพัฒนารูปแบบ/ กิจกรรม วิธีการลดความขัดแย้งในครอบครัว เพื่อการป้องกันและแก้ไขปัญหาค่าการใช้ยาเสพติดของวัยรุ่นชาย

คำสำคัญ : ปัจจัยครอบครัว การใช้ยาเสพติด วัยรุ่น

Abstract

This study aims to examine family factors influencing male adolescents' substance abuse at a Juvenile Vocational Training Centre in Chon Buri Province. The sample consisted of 124 male adolescents aged 15 - 19 years old. They were selected by a simple random sampling technique. The instruments used in this study were demographic data forms and self - report questionnaires related to family functioning, family relationships, parenting styles, family conflicts and substance abuse. Descriptive statistics and multiple regressions were performed for data analyses.

The results revealed that 41.90 % of the participants started using substances at the age of 15 and 25.00 % at the age of 14 years. Among the sample, 86.30 % used metamphetamines, 63.70 % used the metamphetamine hydrochloride and 73.39 % used more than one kind of substance. The reason for substance abuse included curiosity (77.40 %) and peer influence (54.80 %). Family conflict significantly predicted male adolescents' substance abuse. All factors combined and explained 13.30 % of variance of male adolescents, substance abuse ($R^2 = .133, p < .05$). The findings suggest that health care personnel working with male adolescents should be concerned about assessing conflicts within the family and develop programs or strategies to reduce conflicts in order to prevent and solve the problem related to substance abuse among male adolescents.

Keywords: Family factors, Substance abuse, Adolescents

บทนำ

ปัญหาการใช้ยาเสพติดของวัยรุ่นเป็นปัญหาที่สำคัญของประเทศ เนื่องจากวัยรุ่นเป็นกลุ่มที่มีความสำคัญและเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศต่อไป จากสถานการณ์ปัญหายาเสพติดและแนวโน้มช่วงตั้งแต่ปี พ.ศ. 2549 - 2553 พบว่า ผู้ต้องหาคดีค้ายาเสพติดที่จับกุมได้ ร้อยละ 80 เป็นเพศชาย โดยกลุ่มอายุ 15 - 19 ปี มีสัดส่วนเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 13.50 ในปี พ.ศ. 2551 เป็นร้อยละ 16.30 ในปี พ.ศ. 2553¹ อายุที่เด็กและเยาวชนกระทำผิด พบว่า

ร้อยละ 82.18 อยู่ในช่วงอายุ 15 - 18 ปี เป็นเพศชาย ร้อยละ 93.24 เพศหญิง ร้อยละ 6.76 คดีที่เด็กและเยาวชนกระทำผิดมากที่สุด คือ คดีเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ คิดเป็นร้อยละ 43.10² จากรายงานการแพร่ระบาดของยาเสพติด พบว่ายาบ้าเป็นยาเสพติดที่มีการใช้มากที่สุด (ร้อยละ 77 - 86) ยาเสพติดที่นิยมเพิ่มขึ้น คือ ยาไอซ์ กระท่อม และสี่คูณร้อย¹

จากการทบทวนวรรณกรรม พบว่า มีปัจจัยหลายอย่างเกี่ยวข้องกับการใช้ยาเสพติดของวัยรุ่น เช่น ปัจจัยด้านตัววัยรุ่นเอง ปัจจัยด้านครอบครัว และ

ปัจจัยด้านสังคม/สิ่งแวดล้อม^{3,4} ความเป็นหญิง/ชาย เป็นคุณลักษณะที่พัฒนามาจากการกล่อมเกลางานสังคม โดยผ่านกระบวนการอบรมสั่งสอนจากบ้าน โรงเรียน ผู้เลี้ยงดู การเห็นแบบอย่าง ประสบการณ์ ทำให้มีพฤติกรรม บทบาท แตกต่างกัน ด้วยความแตกต่างของเพศนี้เองส่งผลต่อภาวะสุขภาพทางกายและใจของเพศหญิงและชายรวมถึงการใช้สารเสพติด⁵ จากการศึกษาพบว่า เพศและอายุเป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการใช้ยาเสพติด⁶ วัยรุ่นชายเป็นวัยที่เสี่ยงต่อการใช้ยาเสพติดมากกว่าวัยรุ่นหญิง นอกจากนี้ปัจจัยด้านตัววัยรุ่นเองที่เป็นวัยชอบทดลอง การมีบุคลิกภาพขาดความมั่นใจในตนเอง ชอบพึ่งพาผู้อื่น การขาดวุฒิภาวะทางอารมณ์ที่เหมาะสม⁶ ปัจจัยด้านครอบครัว พบว่า รูปแบบครอบครัวที่มีบิดาหรือมารดาเลี้ยง⁷ การทำหน้าที่ของครอบครัวบกพร่อง⁷ การเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย⁸ สัมพันธภาพในครอบครัวไม่ดี มีความขัดแย้งในครอบครัว⁹ มีความสัมพันธ์ต่อการใช้ยาเสพติด ปัจจัยด้านสังคม พบว่าอิทธิพลของเพื่อนมีผลต่อการตัดสินใจใช้ยาเสพติด^{4,9} กระแสสื่อ/ เทคโนโลยีต่าง ๆ การมีสภาพแวดล้อมเป็นแหล่งจำหน่ายยาเสพติดในชุมชน การหาเสพติดมาเสพได้ง่าย¹⁰ จึงส่งผลให้มีการใช้ยาเสพติดในกลุ่มวัยรุ่นชายเพิ่มขึ้น ทำให้เกิดผลกระทบต่ตัววัยรุ่นเอง ครอบครัว สังคม และประเทศ

ครอบครัวเป็นจุดเริ่มต้นของการวางรากฐานในการพัฒนาคุณภาพชีวิต โดยมีการอบรมเลี้ยงดูปลูกฝัง ชัดเกลางานด้านคุณธรรมจริยธรรมให้เป็นสมาชิกของสังคมที่มีความสมบูรณ์และมีคุณภาพ¹¹ ครอบครัวจึงมีความสำคัญยิ่ง โดยพ่อแม่เป็นผู้ที่มีบทบาทในการป้องกันไม่ให้เยาวชนติดยาเสพติด¹² การอบรมเลี้ยงดู การได้รับการดูแลเอาใจใส่จากครอบครัวช่วยป้องกันการใช้ยาเสพติด¹³ และช่วยป้องกันการดื่มแอลกอฮอล์ในระยะแรก¹⁴ หากครอบครัวสามารถดูแลป้องกันไม่ให้วัยรุ่นหันไปใช้ยาเสพติดย่อมดีกว่า

การแก้ไขปัญหาคาการใช้ยาเสพติด และสามารถลดผลกระทบที่เกิดจากการใช้ยาเสพติดได้ ทั้งในระดับครอบครัว ชุมชนหรือสังคม และประเทศชาติ

จังหวัดชลบุรีเป็นจังหวัดที่มีวัยรุ่นกระทำผิดมากเป็นอันดับสอง รองจากกรุงเทพฯ โดยมีจำนวน 1,137 คดี เป็นคดีที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด ร้อยละ 40.46² และข้อมูลของศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2553 - 2556 พบว่ามีคดีที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดให้โทษ เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 41.28 เป็นร้อยละ 61.33 ส่วนคดีความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินลดลงจากร้อยละ 38.85 เหลือร้อยละ 25.70

จากที่กล่าวมาข้างต้น ปัญหาการใช้ยาเสพติดของวัยรุ่นชายมีความรุนแรงมากกว่าวัยรุ่นหญิง ถึงแม้ว่าจะมีการทำวิจัยเกี่ยวกับการใช้ยาเสพติดของวัยรุ่นจำนวนมาก และพบว่ามีความแปรหลายตัวที่มีผลต่อการใช้ยาเสพติด แต่ตัวแปรมีความหลากหลายที่จะใช้ในการทำนายการใช้ยาเสพติดของวัยรุ่นชายและส่วนใหญ่ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเสพหรือไม่เสพ วัดทัศนคติและความรู้ในวัยรุ่นที่อยู่ในระบบการศึกษา แต่วัยรุ่นที่ใช้ยาเสพติด ส่วนใหญ่เป็นวัยรุ่นที่ไม่ได้อยู่ในสถานศึกษาแล้ว นอกจากนี้การวิจัยที่ผ่านมาไม่ได้มุ่งเน้นศึกษาปัจจัยครอบครัวที่มีผลต่อการใช้ยาเสพติดของวัยรุ่นชาย ประกอบกับผู้วิจัยปฏิบัติหน้าที่ในการดูแลวัยรุ่นชายที่กระทำความผิด พบว่า วัยรุ่นชายมีการใช้ยาเสพติดจำนวนมาก และส่วนใหญ่มีปัญหาครอบครัว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาความสัมพันธ์ซึ่งทำนายต่อการใช้ยาเสพติดของวัยรุ่นชายในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนแห่งหนึ่งในจังหวัดชลบุรีโดยใช้ทฤษฎีระบบครอบครัว¹⁵ และการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องมาเป็นกรอบแนวคิดในการศึกษา เนื่องจากทฤษฎีระบบครอบครัวอธิบายว่าครอบครัวเป็นส่วนหนึ่งของระบบใหญ่ที่ประกอบด้วยระบบย่อยหลายระบบ เช่น ระบบย่อยบิดามารดา ระบบย่อยพี่น้อง เป็นต้น ระบบย่อยเหล่านี้ยังประกอบด้วยหน่วย

ย่อยบุคคลที่มีความซับซ้อนและมีปฏิสัมพันธ์กันทั้งในระบบย่อยและระบบใหญ่ ระบบย่อยจะมีการสร้างสัมพันธ์ภาพต่อกันในครอบครัว มีการทำหน้าที่ มีการสื่อสารกันเพื่อให้ครอบครัวเกิดความสมดุล หากมีการเปลี่ยนแปลงในระบบย่อยของครอบครัว จะส่งผลกระทบต่อระบบครอบครัว ทำให้ครอบครัวขาดความสมดุล¹⁶ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาปัจจัยรูปแบบครอบครัว การทำหน้าที่ของครอบครัว ความสัมพันธ์ในครอบครัว รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัว และความขัดแย้งในครอบครัว ที่มีผลต่อการใช้ยาเสพติดของวัยรุ่นชาย ผลการวิจัยนี้จะเป็นประโยชน์สำหรับพยาบาล ในการวางแผนการพยาบาลเพื่อดูแลช่วยเหลือวัยรุ่นชายที่ใช้ยาเสพติดร่วมกับครอบครัว สร้างโปรแกรมการพยาบาลที่เหมาะสมในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการใช้ยาเสพติดของวัยรุ่นชายในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการใช้ยาเสพติดของวัยรุ่นชายในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนแห่งหนึ่งในจังหวัดชลบุรี
2. เพื่อศึกษาอิทธิพลของปัจจัยครอบครัว ได้แก่ รูปแบบครอบครัว การทำหน้าที่ของครอบครัว ความสัมพันธ์ในครอบครัว รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัว และความขัดแย้งในครอบครัวต่อการใช้ยาเสพติดของวัยรุ่นชายในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนแห่งหนึ่งในจังหวัดชลบุรี

วิธีการศึกษา

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงความสัมพันธ์ (Correlational research)

ประชากรที่ศึกษา คือ วัยรุ่นชายในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนแห่งหนึ่งในจังหวัดชลบุรี จำนวน 180 คน กลุ่มตัวอย่าง คือ วัยรุ่นชายที่เข้ารับการฝึกอบรมในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนแห่งหนึ่งในจังหวัดชลบุรีไม่เกิน 1 ปี มีอายุระหว่าง

15 - 19 ปี มีประวัติการใช้ยาเสพติด ยกเว้นบุหรีและสุรา อาศัยอยู่กับครอบครัว จำนวน 124 คน ซึ่งได้มาจากการคำนวณกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตร Yamane¹⁷ คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย โดยการจับฉลากแบบไม่ใส่คืน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วยแบบสอบถามจำนวน 6 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของวัยรุ่นและครอบครัว เป็นคำถามปลายเปิดและปลายปิดที่ให้วัยรุ่นเป็นผู้ตอบเอง ประกอบด้วย ข้อคำถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลและการใช้ยาเสพติดได้แก่ อายุ การศึกษา อาชีพ รายได้ ชนิดของยาเสพติดที่ใช้ วิธีการใช้ยาเสพติด สาเหตุการใช้ยาเสพติด อายุที่เริ่มใช้ยาเสพติด ข้อมูลเกี่ยวกับครอบครัว ได้แก่ สถานภาพสมรสของบิดามารดา รายได้ของครอบครัว ความพอเพียงของรายได้ จำนวนสมาชิกในครอบครัว รูปแบบครอบครัว

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามการทำหน้าที่ของครอบครัว โดยใช้แบบประเมินการทำหน้าที่ของครอบครัว¹⁸ ดัดแปลงจากแบบประเมินการทำหน้าที่ครอบครัว ตามแนวคิดแมคมาสเตอร์ ประกอบด้วย ข้อคำถาม 36 ข้อ เป็นมาตราส่วนประมาณค่า 4 ระดับ (1 - 4 คะแนน) ตั้งแต่ไม่ตรงเลย ถึงตรงมากที่สุด ค่าคะแนนรวมที่มาก แสดงว่า วัยรุ่นรับรู้ว่ามีครอบครัวมีการทำหน้าที่ที่ดีมากกว่าค่าคะแนนรวมที่น้อย

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามความสัมพันธ์ในครอบครัว โดยใช้แบบวัดความสัมพันธ์ในครอบครัว¹⁹ ประกอบด้วย ข้อคำถาม 18 ข้อ เป็นมาตราส่วนประมาณค่า 4 ระดับ (0 - 3 คะแนน) ตั้งแต่ไม่เคยปฏิบัติ ถึงปฏิบัติเป็นประจำ ค่าคะแนนรวมที่มาก แสดงว่า วัยรุ่นรับรู้ความสัมพันธ์ในครอบครัวดีมากกว่าค่าคะแนนรวมที่น้อย

ส่วนที่ 4 แบบสอบถามรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัว โดยใช้แบบวัดการอบรมเลี้ยงดูในครอบครัว¹⁹ ประกอบด้วย ข้อคำถาม 30 ข้อ เป็นมาตราส่วนประมาณค่า 4 ระดับ ตั้งแต่ไม่เคยปฏิบัติ

ถึงปฏิบัติเป็นประจำ ค่าคะแนนรวมที่มาก แสดงว่าวัยรุ่นรับรู้ว่าการอบรมเลี้ยงดูจากครอบครัวที่มีความเหมาะสมมากกว่าค่าคะแนนรวมที่น้อย

ส่วนที่ 5 แบบสอบถามความขัดแย้งในครอบครัว โดยใช้แบบวัดความขัดแย้งในครอบครัว⁹ ประกอบด้วย ข้อคำถาม 17 ข้อ เป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (0 - 4 คะแนน) ตั้งแต่ไม่จริงเลยถึงจริงมากที่สุด ค่าคะแนนรวมที่มาก แสดงว่าวัยรุ่นรับรู้ว่าการอบรมเลี้ยงดูมีความขัดแย้งมากกว่าค่าคะแนนรวมที่น้อย

ส่วนที่ 6 แบบสอบถามการใช้จ่ายเซฟตี้ ซึ่งผู้วิจัยดัดแปลงมาจากแบบคัดกรองการใช้จ่ายเซฟตี้²⁰ ประกอบด้วย ข้อคำถาม 13 ข้อ เป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (0 - 4 คะแนน) คือ ไม่เคยใช้ = 0, ใช้ 1 - 2 ครั้งต่อ 3 เดือน = 1, ใช้เดือนละครั้ง = 2, ใช้สัปดาห์ละครั้ง = 3, ใช้เกือบทุกวัน = 4 ค่าคะแนนรวมที่มาก แสดงว่าวัยรุ่นมีการใช้จ่ายเซฟตี้มาก มีความรุนแรงของการใช้จ่ายเซฟตี้ และมีผลกระทบของการใช้จ่ายเซฟตี้มากกว่าค่าคะแนนรวมที่น้อย

เครื่องมือดังกล่าวได้ผ่านการตรวจสอบความตรง (Validity) โดยผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน และนำข้อมูลที่ได้ออกมาหาดัชนีความตรงตามเนื้อหา (Content validity index (CVI)) มีค่า CVI ระหว่าง 0.85 - 1.00 จากนั้นนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับวัยรุ่นชายที่มีคุณสมบัติคล้ายกับกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาจำนวน 30 ราย มีค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาคเท่ากับ 0.88, 0.80, 0.85, 0.92, และ 0.87 ตามลำดับ

การพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่าง การศึกษาครั้งนี้ได้ผ่านการพิจารณาจากคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา (รหัสนี้ 03 - 10 - 2557 วันที่ 10 พฤศจิกายน 2557) และได้รับการอนุญาตให้เก็บข้อมูลจากอธิบดีกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน และผู้อำนวยการศูนย์ฝึกและอบรมเด็ก

และเยาวชน โดยกลุ่มตัวอย่างได้รับคำอธิบายวัตถุประสงค์ของการศึกษา และการพิทักษ์สิทธิพร้อมลงนามในใบยินยอมเข้าร่วมวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองจากแบบสอบถามระหว่างเดือนพฤศจิกายน - ธันวาคม 2557 ผู้วิจัยนัดพบกลุ่มตัวอย่างเป็นรายกลุ่ม กลุ่มละ 8 - 10 คน เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างได้รับการดูแลอย่างทั่วถึง ผู้วิจัยชี้แจงรายละเอียดของการวิจัย เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างเป็นกลุ่มเปราะบาง จึงมีความวิตกกังวลในเรื่องผลเสียที่จะเกิดขึ้นกับตนเองและครอบครัว ผู้วิจัยชี้แจงให้กลุ่มตัวอย่างมั่นใจว่าในแบบสอบถามไม่มีการระบุชื่อและนามสกุล ข้อมูลที่ได้จะเก็บไว้เป็นความลับ และจะทำลายข้อมูลเมื่อมีการตีพิมพ์เผยแพร่งานวิจัยแล้ว กลุ่มตัวอย่างยินยอมตอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยสังเกตสีหน้าท่าทาง เปิดโอกาสให้ซักถาม ไม่มีกลุ่มตัวอย่างแสดงความวิตกกังวล เครียดหรือร้องไห้ ผู้วิจัยตรวจสอบความสมบูรณ์ของคำตอบ และนำไปวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป โดยใช้สถิติพรรณนา แจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์ปัจจัยการทำนายการใช้จ่ายเซฟตี้ของวัยรุ่นชาย โดยใช้การวิเคราะห์สถิติถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression)

ผลการศึกษา

1. กลุ่มตัวอย่างเป็นวัยรุ่นชาย จำนวน 124 คน มีอายุ 18 ปีมากที่สุด (ร้อยละ 34.70) มีอายุเฉลี่ย 17.64 ปี ($SD = 0.94$) ส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับประถมศึกษา (ร้อยละ 64.50) ส่วนใหญ่ไม่ได้ประกอบอาชีพ (79.80) และไม่มีรายได้ (ร้อยละ 80.64) ลักษณะครอบครัวของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า สถานภาพการสมรสของบิดามารดาหย่าร้าง/เลิกกัน (ร้อยละ 44.30) ครอบครัวส่วนใหญ่มีรายได้เพียงพอ (ร้อยละ 75.80) ส่วนใหญ่มีจำนวนสมาชิกในครอบครัว 2 - 5 คน (ร้อยละ 84.70) โดยกลุ่มตัวอย่างอาศัยอยู่กับบิดา

มารดาและอาศัยอยู่กับบิดาหรือมารดาคนเดียว เท่า ๆ กัน (ร้อยละ 33.10) ลักษณะการใช้ยาเสพติดของวัยรุ่นชาย พบว่า ช่วงอายุที่เริ่มใช้ยาเสพติดมากที่สุดคือ อายุ 13 - 15 ปี (ร้อยละ 75.00) ส่วนใหญ่ใช้ยาบ้า (ร้อยละ 86.30) ยาไอซ์ (ร้อยละ 63.70) กัญชา (ร้อยละ 62.10) สารระเหยและกระท่อม (ร้อยละ 11.30) มีกลุ่มตัวอย่างจำนวน 33 ราย (ร้อยละ 26.61) ที่ใช้ยาเสพติดชนิดเดียว คือ ใช้ยาบ้า จำนวน 22 ราย ใช้กัญชา จำนวน 11 ราย มีกลุ่มตัวอย่างใช้ยาเสพติด 2 ชนิด จำนวน 33 ราย ซึ่งเท่ากับกับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ยาเสพติดชนิดเดียว (ร้อยละ 26.61) มีกลุ่มตัวอย่างใช้ยาเสพติด 3 ชนิด จำนวน 43 ราย (ร้อยละ 34.68)

มีกลุ่มตัวอย่างใช้ยาเสพติดมากกว่า 3 ชนิด จำนวน 15 ราย (ร้อยละ 12.10) สาเหตุของการใช้ยาเสพติดส่วนใหญ่อยากลอง (ร้อยละ 77.40) เพื่อนชักชวน (ร้อยละ 54.80) ไม่สบายใจ/ เครียด (ร้อยละ 33.10) ช่วยในการทำงาน (ร้อยละ 17.70) และมีความขัดแย้งในครอบครัว (ร้อยละ 15.30) วิธีการใช้ยาเสพติดส่วนใหญ่ใช้วิธีการสูบโดยการสูดควัน (ร้อยละ 99.20)

2. ข้อมูลคะแนนปัจจัยครอบครัวและการใช้ยาเสพติดโดยรวม แสดงอยู่ในรูปของคะแนนเฉลี่ยโดยรวม (Mean) ของแต่ละด้าน และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) (ตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนปัจจัยครอบครัวและการใช้ยาเสพติดโดยรวม ($n = 124$)

ปัจจัยครอบครัว	ค่าคะแนนที่เป็นไปได้	ค่าคะแนนจริง	$\bar{X}$	SD
การทำหน้าที่ของครอบครัว	36 - 144	65 - 131	97.19	12.13
ความสัมพันธ์ในครอบครัว	0 - 54	10 - 49	34.14	8.32
รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัว	0 - 90	32 - 71	51.83	7.95
ความขัดแย้งในครอบครัว	0 - 68	5 - 59	29.40	12.50
การใช้ยาเสพติด	0 - 52	7 - 48	25.21	9.40

3. ปัจจัยครอบครัวที่มีความสัมพันธ์กับการใช้ยาเสพติดของวัยรุ่นชาย พบว่า ความขัดแย้งในครอบครัว (X_8) มีความสัมพันธ์ทางบวกต่อการใช้ยาเสพติดของวัยรุ่นชาย (Y) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = .287, p < .01$) รูปแบบครอบครัวที่อยู่กับบิดามารดา (X_1) มีความสัมพันธ์ทางลบกับการใช้ยาเสพติดของวัยรุ่นชาย (Y) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = -.148,$

$p < .05$) ส่วนรูปแบบครอบครัวที่อยู่กับบิดาหรือมารดาคนเดียว (X_2) ครอบครัวที่อยู่กับบิดาหรือมารดาเลี้ยง (X_3) ครอบครัวที่อยู่กับญาติ (X_4) การทำหน้าที่ของครอบครัว (X_5) ความสัมพันธ์ในครอบครัว (X_6) และรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัว (X_7) ไม่มีความสัมพันธ์ต่อการใช้ยาเสพติดของวัยรุ่นชาย (Y) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ การทำหน้าที่ของครอบครัว

(X_5) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัว (X_7) และมีความสัมพันธ์ทางลบกับความขัดแย้งในครอบครัว (X_8) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = .186, p < .01, r = -.340, p < .05$)

ความสัมพันธ์ในครอบครัว (X_6) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัว (X_7) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = .619, p < .01$) (ตารางที่ 2)

ตารางที่ 2 สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบครอบครัว การทำหน้าที่ของครอบครัว ความสัมพันธ์ในครอบครัว รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัว และความขัดแย้งในครอบครัวต่อการใช้จ่ายเสพติดของวัยรุ่นชาย

ปัจจัยครอบครัว	(X_1)	(X_2)	(X_3)	(X_4)	(X_5)	(X_6)	(X_7)	(X_8)	(Y)
รูปแบบครอบครัว									
- อยู่กับบิดามารดา (X_1)	1.000								
- อยู่กับบิดา/ มารดาคนเดียว (X_2)	-.494**	1.000							
- อยู่กับบิดา/ มารดาเลี้ยง (X_3)	-.362**	-.362	1.000						
- อยู่กับญาติ (X_4)	-.271**	-.271**	-.198*	1.000					
การทำหน้าที่ของครอบครัว (X_5)	.048	.124	-.130	-.084	1.000				
ความสัมพันธ์ในครอบครัว (X_6)	.040	.055	-.123	.017	.222	1.000			
รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัว (X_7)	.091	-.024	-.102	.030	.186**	.619**	1.000		
ความขัดแย้งในครอบครัว (X_8)	-.053	-.048	.061	.067	-.340*	-.070	.051	1.000	
การใช้จ่ายเสพติด (Y)	-.148*	-.031	.085	.148	-.033	.073	.127	.287**	1.000

** $p < .01$, * $< .05$

4. การวิเคราะห์ปัจจัยทำนายการใช้จ่ายเสพติดของวัยรุ่นชายในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนแห่งหนึ่ง โดยการวิเคราะห์สมการถดถอยพหุคูณพบว่า ความขัดแย้งในครอบครัว การทำหน้าที่ของ

ครอบครัว ความสัมพันธ์ในครอบครัว รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัว รูปแบบครอบครัวสามารถร่วมทำนายการใช้จ่ายเสพติดของวัยรุ่นชายได้ร้อยละ 13.30 (ตารางที่ 3)

ตารางที่ 3 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ถดถอยพหุคูณของตัวแปรทำนายการใช้จ่ายเสพติดของวัยรุ่นชาย

ตัวแปรทำนาย	<i>B</i>	<i>Beta</i>	<i>t</i>	<i>p</i>
ความขัดแย้งในครอบครัว	.218	.290	3.112**	.002
การทำหน้าที่ของครอบครัว	.052	.067	.699	.486
ความสัมพันธ์ในครอบครัว	.038	.034	.302	.763
รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัว	.108	.091	.812	.418
รูปแบบครอบครัว				
- ครอบครัวที่อยู่กับบิดามารดา	1.627	.149	1.392	.167
- ครอบครัวที่อยู่กับบิดาหรือมารดาคนเดียว	1.606	.081	.801	.425
- ครอบครัวที่อยู่กับบิดาหรือมารดาเลี้ยง	3.571	.155	1.558	.122
- ครอบครัวที่อยู่กับญาติ	5.121	.183	1.915	.058
Constant 4.924, <i>F</i> (7, 116) 2.539, * <i>R</i> ² = .133, Adjusted <i>R</i> ² = .081				

**p < .01 , * < .05

อภิปรายผล

ผลการวิจัยสามารถนำมาอภิปรายผลได้ ดังนี้

1. รูปแบบครอบครัว ครอบครัวที่อยู่กับบิดามารดา มีความสัมพันธ์กับการใช้จ่ายเสพติดของวัยรุ่น ส่วนครอบครัวที่อยู่กับบิดาหรือมารดาคนเดียว ครอบครัวที่อยู่กับบิดาเลี้ยงหรือมารดาเลี้ยง และครอบครัวที่อยู่กับญาติ ไม่มีความสัมพันธ์กับการใช้จ่ายเสพติดของวัยรุ่นชาย อาจอธิบายได้ว่า ครอบครัวที่อยู่กับบิดามารดา จะมีการตอบสนองความผูกพันทางด้านอารมณ์ และการควบคุมพฤติกรรมดีกว่าครอบครัวที่มีบิดาหรือมารดาคนเดียว²¹ บิดามารดาจะมีความสำคัญในการกำหนดบทบาทหน้าที่ การสนับสนุน การเลี้ยงดูบุตร ให้ความรักและความอบอุ่นแก่สมาชิกในครอบครัว มีการตอบสนองด้านอารมณ์ความรู้สึก ทำให้สมาชิกในครอบครัวรู้สึกว่าเป็นครอบครัวที่สมบูรณ์ ไม่มีความรู้สึกขาดความรักจากบิดาหรือมารดา จึงทำให้มีการพัฒนาบุคลิกภาพเหมาะสม สามารถปรับตัวได้ดี มีความสมดุลในครอบครัว สำหรับครอบครัวที่อยู่

กับบิดาหรือมารดาคนเดียว ครอบครัวที่อยู่กับบิดาเลี้ยงหรือมารดาเลี้ยง และครอบครัวที่อยู่กับญาติ ไม่มีความสัมพันธ์กับการใช้จ่ายเสพติดของวัยรุ่นชาย อาจเนื่องมาจากครอบครัวทั้ง 3 รูปแบบ ประกอบด้วย บุคคลที่มาจากครอบครัวเดิมของวัยรุ่น มีความรักและมีความใกล้ชิดสนิทสนมกันระหว่างสมาชิกในครอบครัว มีสัมพันธ์ภาพที่ดีต่อกัน ไม่เกิดปัญหาความขัดแย้ง จึงไม่เป็นแรงผลักดันให้ใช้จ่ายเสพติดหรืออาจมีลักษณะครอบครัวด้านอื่น ๆ เช่น การเลี้ยงดูไม่แตกต่างกันมากนัก จึงทำให้ไม่มีความสัมพันธ์กันและอาจมีปัจจัยหรือองค์ประกอบอื่น ๆ อาทิเช่น กลุ่มเพื่อน

2. การทำหน้าที่ของครอบครัว ความสัมพันธ์ในครอบครัว และรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัว ไม่มีความสัมพันธ์กับการใช้จ่ายเสพติดของวัยรุ่นชาย อาจอธิบายได้ว่า การเก็บข้อมูลครั้งนี้ เก็บแบบภาคตัดขวาง และศึกษาในวัยรุ่นชายที่เคยใช้จ่ายเสพติดมาแล้ว ไม่ได้มีการเปรียบเทียบวัยรุ่นชายที่ไม่เคยใช้จ่ายเสพติด ทำให้ลักษณะครอบครัวของวัยรุ่นชายในด้านการทำหน้าที่

ของครอบครัว ความสัมพันธ์ในครอบครัว และรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัว มีลักษณะไม่แตกต่างกันมากนัก จึงทำให้ไม่สามารถเห็นอิทธิพลของการทำหน้าที่ของครอบครัว ความสัมพันธ์ในครอบครัว และรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัวชัดเจน ทำให้ผลการศึกษานี้ไม่สอดคล้องกับการศึกษาของลลิตา เตชาวุธ 7 หรือการใช้ยาเสพติดของวัยรุ่นชายอาจมีปัจจัยอื่นที่เกี่ยวข้องและมีอิทธิพลมากกว่า

3. ความขัดแย้งในครอบครัว มีอิทธิพลต่อการใช้ยาเสพติดของวัยรุ่นชาย สามารถร่วมทำนายการใช้ยาเสพติดของวัยรุ่นชายได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ อธิบายได้ว่า ครอบครัวที่มีความขัดแย้งในครอบครัวสูง จะส่งผลให้วัยรุ่นชายมีการใช้ยาเสพติดสูงขึ้น อันเนื่องมาจากธรรมชาติของวัยรุ่นเป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคมค่อนข้างมาก ต้องการความเป็นอิสระ วัยรุ่นใช้เวลาส่วนใหญ่อยู่กับเพื่อน ทำกิจกรรมกับกลุ่มเพื่อน ทำให้มีกิจกรรมกับครอบครัวลดลง จากความคิดเห็นของวัยที่แตกต่างกัน การใช้อารมณ์มากกว่าเหตุผล การออกคำสั่ง ไม่ทำความเข้าใจในความต้องการของวัยรุ่น จึงเป็นช่องว่างระหว่างวัย ทำให้มีความขัดแย้งในครอบครัวมากขึ้น เกิดความไม่เข้าใจกัน เกิดความตึงเครียด วัยรุ่นจะรู้สึกว่าเขาเองไม่เป็นที่ต้องการของครอบครัว เกิดความรู้สึกคับข้องใจ ทุกข์ใจ รู้สึกไม่ได้รับความเป็นธรรม บรรยากาศในครอบครัวไม่มีความสุข เกิดความเบื่อหน่าย วัยรุ่นไม่สามารถแก้ไขปัญหาได้ จึงส่งผลให้วัยรุ่นออกไปหาความสุขนอกบ้าน เพื่อตอบสนองความต้องการของตนเองและหันไปใช้ยาเสพติด²² สอดคล้องกับการศึกษาที่ผ่านมา^{9,23,24} ที่พบว่า ความขัดแย้งในครอบครัวมีผลต่อการใช้ยาเสพติดและสามารถทำนายการเสพยาบ้าของเด็กและเยาวชนได้

ข้อเสนอแนะ

1. พยาบาลที่ปฏิบัติงานด้านยาเสพติด ควรทำความเข้าใจบริบทปัจจัยด้านครอบครัวของวัยรุ่น

ชาย ใช้ผลการศึกษานี้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาโปรแกรมการลดความขัดแย้งในครอบครัว พัฒนาโปรแกรมการดูแลบุตรวัยรุ่นชาย อันนำไปสู่การป้องกันและแก้ไขการใช้ยาเสพติด

2. ในการจัดการศึกษาทางการแพทย์บาลควรมีการสอดแทรกเนื้อหาเกี่ยวกับบทบาทครอบครัวในการดูแลบุตรชายวัยรุ่น วิธีการลดความขัดแย้งในครอบครัว วิธีการเลือกคบเพื่อนที่ดี

3. ควรมีการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพเกี่ยวกับการใช้ยาเสพติดของวัยรุ่นชายและสาเหตุของความขัดแย้งในครอบครัว และศึกษาเปรียบเทียบการใช้ยาเสพติดของวัยรุ่นชายและหญิงว่ามีปัจจัยที่เหมือนหรือแตกต่างกันเพื่อนำมาปรับใช้ให้เหมาะสมในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด ต่อไป

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบคุณอธิบดีกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ผู้อำนวยการศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนที่อนุญาตให้เก็บข้อมูล และวัยรุ่นที่ให้ข้อมูลในการวิจัย จนสำเร็จลุล่วงด้วยดี

เอกสารอ้างอิง

1. สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด กระทรวงยุติธรรม. สถานการณ์ยาเสพติดปี 2555 และแนวโน้ม. [ออนไลน์]. 2555. เข้าถึงได้จาก : [http://www.nccd.go.th/upload/content/suj.pdf\(26\).pdf](http://www.nccd.go.th/upload/content/suj.pdf(26).pdf). (วันที่ค้นข้อมูล : 19 สิงหาคม 2556)
2. กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน กระทรวงยุติธรรม. รายงานสถิติคดีประจำปี พ.ศ. 2555. [ออนไลน์]. 2556. เข้าถึงได้จาก <http://www.2.djop.moj.go.th/stat>. (วันที่ค้นข้อมูล 31 มกราคม 2556)
3. จิราพันธ์ รุจิระพงศ์. สภาพและปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการเสพยาเสพติดของเยาวชนในพื้นที่อำเภอวังชิ้น จังหวัดแพร่ (วิทยานิพนธ์รัฐ

- ประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาการบริหารและพัฒนาประชาคมเมืองและชนบท). บัณฑิตวิทยาลัย : อุดรดิตต์ : มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตต์; 2550.
4. ณรงค์ ห่มนอภัย. ปัจจัยทางสังคมที่มีอิทธิพลต่อการใช้สารเสพติดของเยาวชนในอำเภอบ้านไผ่ จังหวัดลำพูน (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเศรษฐศาสตร์การเมือง). คณะศึกษาศาสตร์ : เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่; 2552.
  5. ศิริพร จิรวัดณ์, อมรรัตน์ ศรีคำสุข โชโตะ, ปราณิพร บุญเรือง, จีระภา สีระหัด และจิตติวัฒน์ กองเกิด. ยาและผู้หญิงติดยา: ความหมายของการใช้สารเสพติด. วารสารสมาคมจิตแพทย์แห่งประเทศไทย, 2556; 58 (4): 407 - 20.
  6. โสฬวรรณ อินทสิทธิ์, บุญสม วราเอกศิริ. การพัฒนารูปแบบการป้องกันปรมพฤฒิกรมการเสพติดของวัยรุ่น. [ออนไลน์]. 2554. เข้าถึงได้จาก : <http://gsbooks.gs.kku.ac.th/54/grc12/files/hdo3.pdf>. (วันที่ค้นข้อมูล 19 สิงหาคม 2556)
  7. ลลิตา เดชาวุธ. ปัจจัยครอบครัวที่มีอิทธิพลต่อการเสพยาบ้าของวัยรุ่นในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (วิทยานิพนธ์พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการพยาบาลครอบครัว). บัณฑิตวิทยาลัย : ชลบุรี : มหาวิทยาลัยบูรพา; 2548.
  8. พิทักษ์ สุริยะใจ, บังอร สุปริตา และ อรัญญา แพจ้อย. เส้นทางสู่การติดยาบ้า กรณีศึกษาในกลุ่มวัยรุ่นที่เข้ารับการบำบัดรักษา ณ ศูนย์บำบัดรักษาเสพติด เชียงใหม่. เชียงใหม่ : นันทพันธ์ พรินต์ติ้ง; 2553.
  9. กนกรัตน์ แจ่มวิภูกุล. การศึกษาปัจจัยด้านครอบครัวและกลุ่มเพื่อนที่มีต่อการเสพยาบ้าของเด็กและเยาวชน (วิทยานิพนธ์การศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาการแนะแนว). บัณฑิตวิทยาลัย : กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ; 2545.
  10. สมิต วัฒนธัญญกรรม. ปัจจัยทางเศรษฐกิจสังคมต่อการติดยาและสารเสพติด. ใน: วิโรจน์ วีระชัย, อังกร ภัทรากกร, ลำชา ลักขณาพิชนชัย, ฉวีวรรณ ปัญญาบุญ, นิภา นิสกุล, บรรณาธิการ. ตำราการบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติด. กรุงเทพฯ: วีระชยอินเตอร์พริ้นติ้ง; 2544. หน้า 129 - 134.
  11. สำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว. หลักสูตรคู่มือค่ายครอบครัว. กรุงเทพฯ : กองส่งเสริมและพัฒนาเครือข่าย; 2554.
  12. วิรุศ สอนกอง. สภาพปัญหาการติดยาเสพติดและสารเสพติดของเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดขอนแก่น (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย : ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น; 2546.
  13. ธงชัย กุลวิริยะ. ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการป้องกันการติดยาเสพติดของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3-4 อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา (วิทยานิพนธ์สาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการพัฒนาสุขภาพชุมชน). บัณฑิตวิทยาลัย : นครราชสีมา : มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา; 2551.
  14. มณฑนา ขอนดอก, พรนภา หอมสินธุ์, รุ่งรัตน์ ศรีสุริยเวศน์. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในระยะแรกของนักเรียนชายมัธยมศึกษาตอนต้น อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา. วารสารสาธารณสุขมหาวิทยาลัยบูรพา, 2555; 7(1): 19 - 32.
  15. Friedman MM, Bowen VR, Jones EG. Family nursing: research, theory, and practice. 5th ed. New Jersey: Upper saddle River; 2003.
  16. Wright LM, Leahey M. Nurses and families: A guide to family assessment and intervention. 6th ed. Philadelphia: F. A. Davis; 2013.
  17. Yamane T. Statistics: An introductory

Analysis. 2nded. New York: Harper and Row; 1973.

18. อุมพร ตรังคสมบัติ. จิตบำบัดและการให้คำปรึกษาครอบครัว. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: ชันตำการพิมพ์; 2544.
19. รุ่งฤดี จิณณาวิโส. ปัจจัยทางครอบครัวที่มีผลต่อสุขภาพจิตวัยรุ่นของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น เขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี (วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสุขภาพศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย : กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์; 2551.
20. กระทรวงสาธารณสุข. แบบคัดกรองประสิทธิภาพการดื่มสุรา สูบบุหรี่และใช้ยาเสพติด: คู่มือเพื่อใช้ในสถานพยาบาลปฐมภูมิ. นนทบุรี: คุณาไทย; 2554.
21. วินิรณี ทศนะเทพ. ความสัมพันธ์ระหว่างการทำหน้าที่ของครอบครัวกับการกระทำผิดของเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดเชียงใหม่ (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว) : บัณฑิตวิทยาลัย : เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่; 2542.
22. Alcohol and Drug Service. The biopsychosocial theory: a comprehensive descriptive perspective on addiction. Victoria BC: Ministry for Children and Family; 1996.
23. Tafa M, Baiocco R. Addictive behavior and family functioning during adolescence. The American Journal of Family Therapy 2009; 37: 388 - 95.
24. Herrenkohl TI, Lee JO, Kosterman R, Hawkins JD. Family influences related to adult substance use and mental health problems: a developmental analysis of child and adolescent predictors. .Journal of Adolescent Health 2012; 51: 129 - 135.